

Ermita de la santa Creu

L'ermita de la Santa Creu també fou nomenada durant un temps com de Santa Helena. Les descripcions parlen de que l'ermita estava situada sota una roca que sobresortia i era la primera que es veia pujant per l'Escala Dreta. L'abat Pedro de Burgos (1512-1536) tot i que Tomàs Münzer (1494), afirmà que la primera que es troba pujant per una escala des del monestir és la Sant Dimes. Com es veu, hi ha una discrepància alhora d'establir quina és la primera ermita. A no ser que tots dos diguin la veritat perquè puguen per escales diferents. L'abat es referia a l'actual Escala Dreta, mentre que Tomàs Munzer parlava de l'escala de gat o de ferro que puja per una escletxa directament a Sant Dimes.

Ermita de la santa Creu. Aiguafort de Pere Pau Muntanya i Francesc Remart (1790)

Ermita de la santa Creu. Situació actual.

Al ser l'ermita més propera a les escales és la que més hi anaven els peregrins. En les descripcions d'aquesta ermita es descriuen tres cisternes. En l'ermità de la Santa Creu visqué l'ermità Benito de Aragón.

L'any 1677 es descriu un petit oratori enganxat a l'ermita i dedicat a Sant Pau, primer ermità (Francesc Xavier Altés, 2010). A l'any 1764 es diu que aquest oratori estava dedicat als Sants Reis. Dins d'aquesta capella hi havia un quadre que representaven els Reis a més d'imatges entre les quals destacaven les de Sant Pau i Sant Antoni ermitans. Per la seva posició era el primer oratori que es trobava el pelegrí a l'acabar de pujar per l'Escala Dreta. Tal com es presenta en el gravats del segle XIX era un edifici petit cobert a dues aigües. A mitjans del segle XIX encara s'hi veien les restes.

Ermita de la santa Creu. Gravats al burí del Compendio historial (1758)

Fou destruïda el 17 de maig de 1810 al fer-se les obres de fortificació del monestir. Fou restaurada l'any 1816 i abandonada després de la mort de l'ermità pare Soler l'any 1821. EL seu abandonament afavorí la seva progressiva degradació. L'any 1858 encara s'hi veien alguns restes i el 1896 algunes cròniques parlen de l'aigua fresca i abundosa de la seva cisterna (en singular). A l'any 1960 es rehabilità parcialment per ser habitada primer pel pare Estanislau Llopart i després pel pare Basili Girbau. Actualment està condicionada per acollir com espai de recés per algun monjo.

Ermita de la santa Creu. Gravats en
Tres dies en Montserrat (1858)

Segons el pare Francesc Xavier Altés (2010) a prop del camí que porta a l'ermita de Santíssima Trinitat a l'any 1744 s'esmenta l'existència d'un oratori dedicat a la Mare de Déu dels Dolors. Sembla que aquest oratori ja existia l'any 1684.

Ermita	Coordenada X	Coordenada Y
Santa Creu	402998.022	4605458.897

Les coordenades corresponen al sistema de referència ETRS89 31 N Espanya i Portugal. Les coordenades s'han presa amb dos GPS i els ajustos s'han fet contrastant els valors amb mesures *in situ* i amb fotos aèries i alçament topogràfics.